

UDK - Univerzalna decimalna klasifikacija

Klasifikacija UDK je eden prvih univerzalnih klasifikacijskih sistemov. Konec 19. stol. jo je razvil *mednarodni bibliografski inštitut* (Institut International de Bibliographie), in sicer na temelju klasifikacije DDC (Dewey Decimal Classification - 1876, Melvin Dewey). UDK je še danes eden najbolj razširjenih mednarodnih klasifikacijskih sistemov v bibliotekarstvu, vendar pa se le redko uporablja v velikih specializiranih podatkovnih zbirkah. Vlogo klasifikacije UDK so v zbirkah prevzele druge predmetne oznake (predmetne kategorije in ključne besede, deskriptorji).

Klasifikacija UDK temelji predvsem na številskem ("decimalnem") označevanju vsebine dokumentov s t.i. vrstilci v obliki števil in raznih simbolov in je zato univerzalno prenosljiva in razumljiva med jeziki. Ta lastnost, ki temelji na številkah, pa se hkrati pojavlja tudi kot ovira, saj je za določitev kompleksnejše vsebine s pomočjo UDK potrebno dobro poznati sistem določanja vrstilcev in je za to potrebno imeti tudi kataloge vrstilcev UDK oziroma tablice UDK. Ime univerzalnost se nanaša predvsem na vsebinsko zajemanje vseh vrst človekovih aktivnosti, ki so razdeljene v deset skupin oz. oddelkov, od katerih se vsaka zopet deli po desetiškem načelu na podkupine itd. Ker pa je ta klasifikacija nastala v 19. stoletju, je v glavnih vsebinskih oddelkih namenjeno več pozornosti humanistično-družboslovnim vsebinam kot tehničnim. Vsa "tehnika" oz. uporabne znanosti, vključujoč elektrotehniko, gradbeništvo, kmetijstvo, medicino, strojništvo ipd. se stiska v oddelku številka šest, kjer je kmetijstvu/biotehniko namenjena podskupina **63**. **Tudi pri tej klasifikaciji torej velja hierarhično načelo tazvrščanja od splošnega k specifičnemu**, najbolj specifične vsebine oz. pojmi pa lahko pridobijo zelo dolge vrstilce. Za lažjo čitljivost se za vsako tretjo številko postavi pika.

SPLOŠNE TABLICE

Glavni vrstilci, 10 glavnih oddelkov:

0	SPLOŠNO, BIBLIOGRAFIJA. KNJIŽNIČARSTVO
1	FILOZOFIJA. PSIHOLOGIJA
2	VERSTVO. BOGOSLOVJE
3	DRUŽBENE VEDE
4	<i>PROSTO</i>
5	MATEMATIKA. PRIRODOSLOVNE VEDE
6	UPORABNE ZNANOSTI. MEDICINA. TEHNIKA
6.3	KMETIJSTVO
7	UMETNOST. ARHITEKTURA. FOTOGRAFIJA. GLASBA. ŠPORT
8	JEZIKOSLOVJE. LEPOSLOVJE. LITERARNA VEDA
9	ARHEOLOGIJA. DOMOZNANSTVO. ZEMLJEPIS. BIOGRAFIJE. ZGODOVINA

POMOŽNE TABLICE

Splošni privesni vrstilci

=...	jezik
(...)	kraj
(=...)	ljudstva (izpeljano iz vrstilca za jezik)
"..."	čas
.00n	vidik
(0...)	oblika

Simboli, specialni znaki

+	prirejenost, enako pomembna pojma
/	razširitev, sorodna pojma
:	odnos (pojmovno povezovanje)
*	poseben znak, rezerviran za nadaljnjo delitev pri GDK (gozdarski decimalni klasifikaciji)

Oblika dokumentov (prim.)

(03)	referenčna dela	(09)	zgodov., pravni viri
(035)	učbeniki	(094.5)	zakoni

Vidiki

.000	avtorjev vidik	.005	vidik ureditve in opreme
.001	vidik priprave, teoretski vidik	.006	vidik prostora lege in stavb
.002	vidik realizacije	.007	vidik osebja
.003	gospodarski, finančni vidik	.008	vidik organizacije
.004	vidik uporabe in obratovanja	.009	vidik odnosov

635 vrtnarstvo, 636 živinoreja, 630 gozdno gospodarstvo, 674 lesna industrija, 338 gospodarski položaj...cene

636=863	živinoreja v slovenščini	636.001.4	živinoreja - raziskave, poskusi
635=863	vrtnarstvo v slovenščini	635(035)	vrtnarstvo, učbenik
630(497)	gozdno gospodarstvo v Sloveniji	674(094.5)	lesna industrija - zakon
630(=863)	gozdno gospodarstvo pri Slovincih	635+634	vrtnarstvo + arborikultura (enakovredna pojma)
630*8	gozdni proizvodi	636.32/.34	angl., nem. in franc. ovčje pasme
636"1998"	živinoreja leta 1998	636:338.434	živinoreja in financiranje

Primeri:**63 Kmetijstvo ter sorodne vede in tehnologije****631 Splošna vprašanja kmetijstva**

631.2	Kmetijska obratovalna poslopja
631.22	Poslopja za rejo živine
631.5	Kmetijska dela
631.51	Obdelovanje tal
631.8	Gnojila. Gnojenje
631.84	Dušična gnojila

632 Poškodbe rastlin. Bolezni rastlin. Varstvo rastlin**635 Vrtnarstvo**

635.1/.2	Korenovke. Gomoljnice.Okopavine
635.112	Rdeča pesa
635.262	Por

636 Živinoreja nasploh

636.01	Izvor živine
636.08	Splošna vprašanja živinoreje
636.082	Formiranje črede
636.082.4	Način zreje
636.084	Krmljenje
636.1	Kopitarji
636.2	Veliki prežvekovalci
636.29	Drugi veliki prežvekovalci
636.293	Bivoli. Jaki. Mošusi. Antilope

637 Proizvodi domačih živali

637.1	Mlekarstvo in mlečni izdelki
637.123	Kolostrum

638 Gojenje (reja) žuželk in drugih členonožcev

638.1	Čebelarstvo
-------	-------------

639.2 Ribištvo

639.3	Ribogojstvo
639.31	Gojenje rib v sladkih vodah
159.9	Psihologija (splošno)
159.929	Biopsihologija. Živalska psihologija - splošno
159.929.2	Etologija
591	Zoologija, splošna
591.51	Živalska psihologija. Inteligenca. Instinkt. Priučitev. Dresura
575	Dednost. (Genetika). Variabilnost. Nastanek vrst
575.8	Evolucija. Nastanek vrst
575.82	Faktorji evolucije
575.827	Izbor. Selekcija
575.827.2	Naravni izbor
575.827.5	Umetni izbor
630	Gozdno gospodarstvo
630*5	Merstvo lesa. Prirast
630*8	Gozdni proizvodi
630*81	Les in lubje
645	Stanovanjska oprema
645.4	Pohištvo
674	Lesna industrija
674.02	Postopki za obdelavo lesa
676	Industrija papirja
676.03	vlaknate surovine
676.031/.032	Les
749	Umetniško mizarstvo

Primeri vrstilcev UDK glede na naslov dokumenta

Vpliv foliarnega gnojenja s kalcijevim kloridom na kakovost plodov različnih kultivarjev jabolane (*Malus domestica* Borkh.)

UDK: 634.11(043.2), 631.811.4(043.2), 632.12(043.2), 632.16(043.2), 631.524.7(043.2)

Preizkušnja prašičev na testni postaji Nemščak v letu 1994

UDK: 636.4.082.2(047)

Ultrafiltracija kostanjevega tanina

UDK: 630*866.4(043.3)

Ranljivost okolja v pokrajinskih tipih Slovenije z vidika izvajanja zakona o varstvu okolja : delovno gradivo

UDK: 504:340.130.35(497.4)

Biotehnološko pridobivanje keratinolitične proteaze glive *Doratomyces microsporus* v laboratorijskem bioreaktorju

UDK: 579.6:582.28(043.2)